

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		
ВАСПИТНИ РАД У ОДЈЕЉЕЊСКОЈ ЗАЈЕДНИЦИ		
РАЗРЕД	СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА	ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА
ДЕВЕТИ	1	34
ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Цјеловит развој ученичких потенцијала кроз унапређивање и учвршћивање социјалних вјештина и способности адаптивног и позитивног понашања. ✓ Развијање сигурности и самосвјесности у успостављању конструктивних интерперсоналних односа са вршњацима и одраслима. ✓ Усвајање нових знања, искустава и информација која ће ученицима омогућити потпуније, активније и равноправније укључивање у живот њихове друштвене средине и школе. 		
ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА		
<ul style="list-style-type: none"> - Укључивање у активно и равноправно учешће у раду одјељењске заједнице, те указивање на важност демократског одлучивања на нивоу колектива уз подстицање толеранције и међусобног поштовања. - Указивање на важност медијске писмености. - Развијање компетенција за разумијевање медијских садржаја и њихово критичко тумачење и вредновање. - Упознавање са опасностима и правилима комуницирања на интернету и друштвеним мрежама, те усмјеравање на понашање у складу са етиком комуницирања. - Подстицање ученика на препознавање лажних вијести и дезинформација, уз уочавање предности и недостатака дигиталног активизма. - Подстицање ученика на ефикасно и правилно учење. - Указивање на значај примјене моралних и естетских вриједности приликом изражавања личног стила ученика. - Усмјеравање понашања ученика да своја права и одговорности остварују на друштвено прихватљив начин. - Његовање бољег међусобног разумијевања и поштовања ученика и наставника, односно, младих и одраслих, те хуманизација односа у школи. - Упознавање ученика са интелектуалним и физичким захтјевима појединих занимања. - Информисање ученика и подстицање да активно учествују у прикупљању информација о свијету рада и занимања. - Информисање о специфичностима средњег стручног образовања. - Развијање свијести о властитим правима и правима других, као и обавезама које прозилазе из њих. - Усмјеравање ученика на усвајање универзалних породичних вриједности, очување здравих темеља заједнице, те његовање и чување породичних вриједности. - Упознавање ученика са значајем брака и здравог родитељства у очувању темеља заједнице. 		

- Афирмација позитивних животних и моралних вриједности.
- Подстицање развоја здравих животних навика и унапређивање физичког и менталног здравља.
- Унапређивање комуникацијских и животних вјештина.
- Подстицање ученика да науче заступати своје ставове, мишљења и увјерења, да развијају вјештину комуницирања и културе дијалога уз поштовање туђег мишљења и увјерења.
- Развијање интересовања код ученика за еколошке акције и давање личног доприноса очувању животне средине, те обиљежавању важних датума везаних за заштиту животне средине.
- Подстицање друштвене одговорности и развоја радно-акционих компетенција.
- Укључивање ученика у различите хуманитарне и волонтерске активности.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Ред. бр.	Теме	Оквирни број часова
1.	Организација одјељењског колектива	1
2.	Медијска писменост	5
3.	Учење и понашање	3
4.	Професионално информисање ученика	8
5.	Права и обавезе	2
6.	Популациона политика - породица и брак	6
7.	Животне вјештине и вриједности	4
8.	Слободне теме	5

ИСХОДИ УЧЕЊА И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ

Наставна тема 1 : Организација одјељењског колектива (1 час)

Посебни циљ:

Укључивање у активно и равноправно учешће ученика у раду одјељењске заједнице, те указивање на важност демократског одлучивања на нивоу колектива.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ

САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ

Ученик:

- учествује у демократском бирању руководства одјељењске заједнице;
- предлаже активности/садржаје за теме по избору;
- предлаже правила важна за функционисање одјељењске заједнице.

- Избори у одјељењу.
- Програм рада одјељењске заједнице.
- Наша правила.

Наставна тема 2 : Медијска писменост (5 часова)

Посебни циљеви:

Указивање на важност медијске писмености.

Развијање компетенција за разумијевање медијских садржаја и њихово критичко тумачење и вредновање.

Упознавање са опасностима и правилима комуницирања на интернету и друштвеним мрежама, те усмјеравање на понашање у складу са етиком комуницирања.

Подстицање ученика на препознавање лажних вијести и дезинформација, уз уочавање предности и недостатака дигиталног активизма.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - објашњава појам медиј и медијска писменост; - наводи примјер међусобног поштовања при комуницирању у реалном и виртуелном свијету; - препознаје дигитално насиље на (cyberbullying) како га препознати, коме се обратити за помоћ; - примјењује правила безбиједног кориштење интернета; - зна које могу бити посљедице остављања личних података на мрежи; - наводи шта треба предузети да би се препознале лажне вијести (размисли о извору, прочита све, провјери аутора, пронађе додатне изворе, провјери датум објаве, освијести своје ставове, пита стручњаке); - разумије како стереотипи и предрасуде у медијима могу утицати на стварање мишљења о некој особи; - примијењује стечена знања при процјени информација које се пласирају путем медија; 	<ul style="list-style-type: none"> • Медијска писменост – зашто је важна. • Сигурност дјецe на интернету и електронско / дигитално (cyberbullying) насиље. • Како препознати лажне вијести и дезинформације у медијима. • Стереотипи и предрасуде медијима (од сајтова до друштвених мрежа). • Истраживачки рад: анализа вијести у конкретним медијима и критички осврт на њих

Наставна тема 3 : Учење и понашање (3 часа)

Посебни циљеви:

Подстицање ученика на ефикасно и правилно учење.

Указивање на значај примјене моралних и естетских вриједности приликом изражавања личног стила ученика.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - препознаје и идентификује свој однос према настави и учењу, размјењује искуства са другим ученицима; - уочава да је трема састави дио школског, али и ваншколског живота и проналази заједничке стратегије за њено смањење уколико је ометач приликом усмене провјере знања; - препознаје разлоге школског неуспјеха и проналази начине за њихово превазилажење; 	<ul style="list-style-type: none"> • Однос ученика према настави и учењу – оцјењивање и самооцјењивање; трема код усмене провјере знања. • Школски успјех и неуспјех; како смањити изостанке са часова. • Понашање у школи и кодекс облачења.

<ul style="list-style-type: none"> - идентификује начине превазилажења изостанака са часова; - примијењује естетске вриједности приликом кодекса облачења у школи; 	
--	--

Наставна тема 4 : Професионално информисање ученика (8 часова)

Посебни циљеви:

Упознавање ученика са интелектуалним и физичким захтјевима појединих занимања.

Информисање ученика и подстање да активно учествују у прикупљању информација о свијету рада и занимања.

Информисање ученика о специфичностима средњег стручног образовања.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЛИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - упознаје захтјеве жељеног/их занимања; - наводи своја интересовања, способности, склоности и вјештине за одређено занимање; - схвата значај самопроцјене и процјене од стране других при избору занимања; - наводи факторе који утичу на избор занимања; - повезује захтјеве струка и занимања са личним склоностима и интересовањима за одређена занимања; - препознаје своја професионална интересовања, те их повезује са својим способностима; - разумије захтјеве тржишта рада, те уочи дефицитарна занимања; - активно учествује у прикупљању информација о свијету рада и занимања; - упознаје свијет занимања кроз посјете привредним субјектима; - разумије услове и начин уписа у средњу школу; - сагледава могућности уписа жељеног занимања /у жељену школу; 	<ul style="list-style-type: none"> • Која занимања познајем? • Самопроцјена знања и вјештина (Ко сам ја?). • Информисање: „ Моја самопроцјена информисаности“. • „Животни избори - живот као низ избора“. • Фактори у избору занимања. • Професионална интересовања и захтјеви тржишта. • Како се информисати о свијету занимања? • Упознавање ученика са критеријумима за избор средње школе, условима уписа, занимањима у средњим школама конкретне регије и начину уписа. • Дани отворених врата, реални сусрети, сајмови

Наставна тема 5 : Права и обавезе (2 часа)

Посебни циљ:

Развијање свијести о властитим правима и правима других, као и обавезама које прозилазе из њих.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЛИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наводи примјере различитих облика 	<ul style="list-style-type: none"> • Права и обавезе: „Поштовање и кршење

<p>насилља;</p> <ul style="list-style-type: none"> - објашњава појам права, те наводи која све права и обавезе има; - препознаје ситуације у којима се крше права и анализира узроке њиховог кршења; - препознаје примјену права у свакодневним ситуацијама; - наводи посљедице кршења права; - учествује у активностима за обиљежавање Међународног дана дјечијих права; 	<p>права".</p> <ul style="list-style-type: none"> • Како остварујемо своја права? • Међународни дан дјечијих права – 20. новембар (садржај/активности обиљежавања).
--	---

Наставна тема 6 : Популациона политика -породица и брак (6 часова)

Посебни циљеви:

Усвајање универзалних породичних вриједности, очување здравих темеља заједнице, те његовање и чување породичних вриједности.

Упознавање са значајем брака и здравог родитељства у очувању темеља заједнице.

Афирмација позитивних животних и моралних вриједности.

Унапређивање физичког и менталног здравља.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - схвата значај и улогу породице у развоју личности; - схвата значај и улогу брака у очувању здравих темеља заједнице; - наводи и препознаје темељне породичне вриједности; - разумије појам здраво родитељство; - разумије да је успјешно дијете резултат здравог родитељства; - разумије важност личног примјера у процесу васпитања - развија поштовање према старијима; - учи да своје потребе и ставове у комуникацији са одраслима исказује на прихватљив начин; - разликује традиционалну и модерну породицу у више аспеката (вјерски, грађански,...); - разумије појам ментално здравље и направи разлику између физичког и менталног здравља, те уочи повезаност међу њима; - наводи како и на које начине треба да чувамо физичко и ментално здравље; 	<ul style="list-style-type: none"> • Улога породице и здраво родитељство. • Брак и породичне вриједности (здрави темељи заједнице). • Родитељи и дјеца, „Здраво родитељство“ • Васпуање кроз лични примјер. • Циклуси у развоју породице. • Однос према старијима. • Осамостаљивање и сукоб генерација“. • Традиционална и модерна породица. • Заштита физичког и менталног здравља.

<ul style="list-style-type: none"> - схвата значај очувања физичког и менталног здравља у развоју 	
Наставна тема 7 : Животне вјештине и вриједности (4 часа)	
Посебни циљеви: Подстицање развоја здравих животних навика. Унапређивање комуникацијских и животних вјештина. Подстицање ученика да науче заступати своје ставове, мишљења и увјерења, да развијају вјештину комуницирања и културе дијалога уз поштовање туђег мишљења и увјерења.	
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЛИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - препознаје пет темељних животних вјештина; - наводи индикаторе/показатеље развијености животних вјештина и изврши самопроцјену; - поставља и објашњава властите животне циљеве;; - примијењује начине управљања емоцијама; - понаша се на друштвено одговоран начин; - вјежба доношење важних одлука на основу поузданих информација и аргумената; - заузима и брани лични став, уз поштовање слободе говора; 	<ul style="list-style-type: none"> • Темељне животне вјештине: <ul style="list-style-type: none"> - Управљање емоцијама - Комуникација - Изградња односа - Друштвена одговорност - Критичко мишљење • Индикатори/показатељи развијености животних вјештина (препознавање и самопроцјена). • Моје вриједности и врлине (животни циљеви). • Комуникација са другима. • Моји избори и одлуке (дебата, заузимање и браћење личног става, уз поштовање слободе говора).
Наставна тема 8 : Слободне теме (5 часова)	
Посебни циљеви: Развијање интересовања за еколошке акције и давање личног доприноса очувању животне средине, те обиљежавању важних датума везаних за заштиту животне средине. Подстицање друштвене одговорности и развоја радно-акционих компетенција.	
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЛИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - препознаје опасне ситуацију и/или појаву и објасни због чега је она важна; - наводи начине безбједног понашања током одређене ситуације/појаве; - учествује у пару, групи или као појединац на разним конкурсима, позивима и дебатама; - демонстрира практична знања и вјештине за наведене активности; (учешће на/у конкурсима, пројектима, дебатама...); - наводи теме које га занимају и демократски партиципира у избору 	<ul style="list-style-type: none"> • Ситуације и појаве времена у коме живимо (земљотреси, пандемије, поплаве...). • Коришћење ресурса на локалном, републичком и државном нивоу (учествовање ученика на јавним позивима, конкурсима у пројектима, радионицама, дебатама). • Теме које нас занимају (љубав, сексуалност, пубертет, идоли младих, како да..?). • Гост на часу ВРОЗ-а (неко из локалне

<p>заједничке теме;</p> <p>- препознаје особине наставника које високо вреднује и развија позитиван идентификацијски модел;</p>	<p>заједнице, педагог, психолог, родитељ, неко из средње школе, са факултета, неко ко има занимљиво занимање и слично).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Особине које цијеним: „Наставник кога ћу се увијек сјећати“.
---	--

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ НАСТАВНИМ ПРЕДМЕТИМА

Наставни програм за васпитни рад у одјељењској заједници у осмом разреду у корелацији је са одређеним темама (исходима и садржајима) наставних предмета:
 Познавање природе; Познавање друштва; Ликовна култура, Музичка култура, Основе информатике и Физичко и здравствено васпитање.

НАПОМЕНЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА

Програм васпитног рада у одјељењској заједници за ученике са лаким оштећењем интелектуалног функционисања у деветом разреду тематски је усклађен са редовним наставним програмом ВРОЗ-а, који обухвата четири наставне области: Култура живљења, Дјечија права и одговорности, Здрави стилови живота и Теме по избору / Слободне теме. Наставне области у осмом разреду се настављају на исте наставне области из претходног разреда, али се очекивани исходи усложњавају, знања проширују и продубљују по принципу концентричних кругова. Садржаји (теме и појмови) овог програма прате програмске садржаје за ученике типичног развоја уз присутну значајну разлику у циљевима и исходима учења. Циљеви и исходи учења су дефинисани у складу са карактеристикама и специфичностима ученика са лаким оштећењем интелектуалног функционисања. Исходи учења су конкретизовани и изражени у терминима дјечијег понашања. Они представљају све оно што ученик зна, умије и може да уради, или ће моћи да уради и које вриједности и ставове усваја.

У оквиру сваке од наведених области програмом су понуђене теме и програмски садржаји који су прилагођени за ученике са лаким оштећењем интелектуалног функционисања. Наставне области и теме су релативно аутономне, јер неке од тема могу се интегрисати или обрађивати у корелацији са другим наставним садржајима/темама. Редослијед навођења садржаја у оквиру одређених области и тема у наставном програму Васпитни рад у одјељењској заједници за 8.разред основне школе није обавезујући редослијед реализације наведених области, тема и садржаја. Програмски садржаји су понуђени оквирно, јер постизање дефинисаних исхода учења, могуће је и кориштењем садржаја по избору одјељењског старјешине или ученика. То значи да неки понуђени садржаји неће бити реализовани или ће неки садржаји бити замијењени сличним садржајима које одаберу одјељењски старјешина и/или ученици. Подразумијева се крајње флексибилан приступ који даје могућност измјене редосљеди реализације предложених тема, понуђеног броја часова и различитих модела рада. Одјељењски старјешина ће у сарадњи са ученицима осмишљавати активности, координирати рад међу ученицима и давати им јасна упутства за рад. Имајући у виду развојне специфичности ученика са лаким оштећењем интелектуалног функционисања, дио ученика ће предвиђене исходе моћи остварити само уз већу или мању помоћ наставника и /или других ученика из одјељења. Васпитна улога одјељењског старјешине је да подстиче ученике на разумијевање различитости, помагање и сарадњу, чиме ће значајно допринијети стварању одјељењске заједнице као колектива у којем ће се сви ученици осјећати прихваћено. На овом узрасту ученици често мијењају понашање услијед наступајућих пубертетских промјена. Васпитна улога одјељењског старјешине се огледа и у његовом континуираном праћењу раста и развоја ученика, њихових понашања, откривања узрока неприхватљивих облика понашања, као и идентификовања изазова са којима се ученици сусрећу. Сарадња са породицом је важна због усклађеног дјеловања на усмјеравање и моделовање ученичких понашања. Обзиром да је ово завршни разред основне школе значајну пажњу треба посветити професионалном орјентисању

ученика и избору будућег занимања.

Препоручује се кориштење модела интерактивне наставе, те радионичког начина рада који ће наставу учинити занимљивијом, динамичнијом и допринијети позитивној атмосфери одјељења. Садржаје учења треба повезивати са свакодневним животом ради успјешније социјализације и трајности знања ученика.

Наставни програм ВРОЗ-а реализује се током 34 наставне седмица, по правилу, са по једним часом седмично. У посебним ситуацијама, а када је потребно више времена за реализацију одређених садржаја, те када је планирана реализација изван учионичког простора могуће је кориштење тзв. двочаса/блок часа, што се посебно планира и евидентира.